

საინფორმაციო ქსეები

შპს "საქსტელკომ"
 შპს "საქსტელკომ"
 შპს "საქსტელკომ"

საინფორმაციო კრებული

შეზღუდული
შესაძლებლობის
შესახებ

2016 წ.

წინასიტყვაობა

წინამდებარე კრებული აერთიანებს სხვადასხვა ტიპის ზოგად ინფორმაციას შეზღუდული შესაძლებლობის შესახებ. მასში ასახულია: 1. ამონარიდები საერთაშორისო, სახელმწიფოებრივი და რეგიონული სამართლებრივი დოკუმენტებიდან; 2. ინკლუზიური(ჩართულობითი), ინტეგრაციული(შერწყმითი) და სეპარაციული(გამოყოფითი) სწავლების სისტემის ძირითადი პრინციპები; 3. სამედიცინო, სოციალური და საქველმოქმედო მიდგომის მოკლე ანალიზი; 4. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან მიმართებაში გამოყენებადი სამეტყველო ლექსიკა და ტერმინოლოგია. ასევე, მოცემულია ის ძირითადი საკითხები, რაც პირდაპირ კავშირშია შეზღუდული შესაძლებლობის, როგორც ახალი სოციალური კონცეფციის გაგებასთან.

საინფორმაციო კრებულის გამოცემის მიზანი არ არის ამომწურავი და სრული ინფორმაციის წარდგენა მკითხველისთვის. ის, მხოლოდ და მხოლოდ იმ უზოგადესი პრინციპების გაცნობით შემოიფარგლება, რაც შეზღუდული შესაძლებლობის უკეთ აღქმასა და გააზრებას შეუწყობს ხელს; გამომდინარე აქედან, ვიმედოვნებთ, რომ წარმოდგენილი კრებული იტვირთებს მცირე გზამკვლევის ფუნქციას და დაინტერესებულ პირებს გარკვეულ ინფორმაციულ დახმარებას გაუწევს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შესახებ ჯანსაღი დამოკიდებულების ჩამოყალიბების პროცესში.

საინფორმაციო კრებული გამოიცა პროექტის - 'საარჩევნო პროცესების გაძლიერება' ფარგლებში, რომლის ფინანსურ მხარდაჭერას 'USAID' - ი და 'IFES' - ი ახორციელებდა, ხოლო კრებულის მომზადება და გამოცემა უზრუნველყო ახალგაზრდულმა ორგანიზაციამ - 'ცვლილებები თანაბარი უფლებებისათვის'.

სარჩევი

სამეტყველო ლექსიკა და ტერმინოლოგია	1
ვინ მოიაზრება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირად?	1
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებული მიდგომები	2
სეგრეგაციული, ინტეგრაციული და ინკლუზიური პრინციპები	4
ქცევის ზოგადი ინსტრუქცია/ეტიკეტი	5
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის დღე	6
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სტატისტიკა საქართველოში	7
<i>1990 წლის აქტი ამერიკელი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების შესახებ (ADA)</i>	10
გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 2006 წლის 13 დეკემბრის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია (ამონარიდები)	11
ევროპის სოციალური ქარტია	14
საქართველოს კონსტიტუცია (ამონარიდები)	16
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სივრცის მოწყობისა და არქიტექტურული და გეგმარებითი ელემენტები / სამთავრობო დადგენილება #41 (ამონარიდები)	17
საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი (ამონარიდები)	19
საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი (ამონარიდები)	20
კანონი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ (ამონარიდები)	21
საქართველოს კანონი ზოგადი განათლების შესახებ (ამონარიდები)	22
ევროპის ადამიანი უფლებათა დაცვის სასამართლოს გადაწყვეტილებები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიმართ არსებულ საქმეებზე	23
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებული საკითხების მედიაგაშუქება	25
პარალიმპური თამაშები	26
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა კუთხით მომუშავე ორგანიზაციათა სამიხედო	27
ფოტორუბრიკა	32

სამეტყველო ლექსიკა და ტერმინოლოგია

‘შეზღუდული შესაძლებლობა’ - როგორც ტერმინი არც ისე დიდი ხნის ისტორიას ითვლის. საქართველოში კი განსაკუთრებით მძაფრად დგას ეს საკითხი. ჯერ კიდევ შევხვდებით ისეთი ტერმინებს, როგორიცაა: ინვალიდი, ხეიბარი, უნარშეზღუდული და სხვა. სიტყვა ‘ინვალიდი’(Invalidus) ლათინური წარმოშობისაა და გამოუსადეგარს, გაფუჭებულს, უვარგისს აღნიშნავს, ხოლო ‘უნარშეზღუდული’ აქცენტს არა გარემოს კეთილმოწყობლობაზე, არამედ - ადამიანზე და მის ამა თუ იმ ტიპის ფიზიკურ მდგომარეობაზე აკეთებს.

შეზღუდული შესაძლებლობის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ შესაძლებლობად განიხილოს ყველა ის პირობა, რომელსაც გარემო, საცხოვრებელი თუ უბრალოდ გადასადგილებელი სივრცე უნდა იძლეოდეს უნარებისა და ნიჭის რეალიზებისთვის; ხოლო მისი(გარემოს) არაშესაბამი ფორმით არსებობის გამო სხვადასხვა სოციალური ჯგუფის წევრებს ექმნებათ დამატებითი ბარიერები; რეალურად, იმათ, ვისაც ხშირად ‘უნარშეზღუდულად’ ან ‘ინვალიდებად’ მოიხსენიებენ, შესაბამისი გარემო პირობების არსებობის შემთხვევაში, სრულფასოვნად, დამოუკიდებლად და სხვათა თანასწორად შეეძლებათ დამხმარე საშუალებებით საზოგადოებრივ ცხოვრებაში აქტიური ჩართვა.

ვინ მოიაზრება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირად?

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს მიეკუთვნებიან ადამიანები - ხანგრძლივი ფიზიკური, მენტალური, ინტელექტუალური ან სენსორული დარღვევებით, რომელმაც სხვადასხვა დაბრკოლებასთან ურთიერთქმედებისას შეიძლება ხელი შეუშალოს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მათ სრულ და ეფექტიან მონაწილეობას სხვათა თანასწორად. *(‘გაეროს 2006 წლის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია’ / პერიფრაზი).*

როგორც განმარტებიდან ჩანს, დღეის მდგომარეობით გამოიყოფა შეზღუდული შესაძლებლობის ოთხი კატეგორია; ესაა: ფიზიკური, მენტალური, ინტელექტუალური და სენსორული.

‘ფიზიკური’ - მოიცავს მოძრაობასა და გადაადგილებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, ‘მენტალური’ - კავშირშია ფსიქოლოგიურ მდგომარეობასთან, ‘ინტელექტუალური’ - ეხება შემეცნების, აზროვნების, გაგებისა და გააზრების პროცესს, ხოლო ‘სენსორული’ აერთიანებს იმ ასპექტებს, როგორიცაა: მხედველობა, სმენა, შეხება, ყნოსვა და გემო.

გარდა ამისა, თითოეულ კატეგორიას ახასიათებს გამოხატვის სხვადასხვა ხარისხი; კერძოდ: ზომიერი, მნიშვნელოვანი და მკვეთრი. შესაბამისად, არსებობს ზომიერად, მნიშვნელოვნად და მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობა.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებული მიდგომები

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებით საუბრისას, გამოიყოფა ოთხი მიდგომა, რომელიც გამოხატავს გარკვეულ დამოკიდებულებასა და განწყობას აღნიშნული სოციალური ჯგუფის მიმართ. კერძოდ: სამედიცინო, სოციალური, საქველმოქმედო და უფლებადაცვითი.

სამედიცინო მიდგომის მიხედვით, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი სრულად არის მოქცეული სამედიცინო დასკვნის/დიაგნოზის ფარგლებში. ის ვერ სცდება დოკუმენტზე დეკლარირებულ ჩანაწერს ამა თუ იმ ტიპის ფიზიკური ან სხვა პრობლემის შესახებ; პრობლემურად აღიქმება არა ის გარემო, რომელშიც მას გარკვეული შეფერხებების გამო გაუჭირდება სხვათა თანასწორად თანაცხოვრება, არამედ - ის დიაგნოზი, რაც მას უკავშირდება. უფრო მარტივად რომ ვთქვათ, სამედიცინო მიდგომა სირთულედ თავად შშმ პირს და მის მდგომარეობას წარმოაჩენს, და არა - კეთილმოუწყობელ გარემოს. მაგ: თუ ეტლით მოსარგებლე პირი ვერ სარგებლობს ტრანსპორტით, სამედიცინო მიდგომის მიხედვით ეს 'ვერსარგებლობა' თავად ეტლით მოსარგებლიდან გამომდინარეობს და არა - ტრანსპორტის არაადაპტირებულობიდან.

საპირისპირო შინაარსის მქონეა *სოციალური მიდგომა*, რომელიც, რა თქმა უნდა, სამედიცინო მოცემულობს არ უგულებელყოფს, თუმცა, მსჯელობის ცენტრში დგება არა კონკრეტული პირის სოციალური სტატუსი, არამედ ის საცხოვრებელი სივრცე, სადაც შშმ პირს უხდება ყოფნა. აქცენტი დაისმის ტრანსპორტის, ინფორმაციის, მომსახურების და ზოგადად - ინფრასტრუქტურის კეთილმოუწყობლობაზე. სოციალური მიდგომის თანახმად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი საკუთარი უნარების და ნიჭის რეალიზებას იმ დამატებითი ბარიერების გამო ვერ ახერხებს, რომელიც მუდმივად სდევს თან საცხოვრებელ გარემოს; იქნება ეს - შეუღწევადი შენობა-დაწესებულებები, ინფორმაცია, საზოგადოებრივი ტრანსპორტი თუ სხვა. სოციალური მიდგომა 'ზრალს სდებს' გარემოს და არა - ადამიანს.

რაც შეეხება *საქველმოქმედო მიდგომას*, ამ შემთხვევაში შეიძლება ვისაუბროთ ორი ტიპის გამოვლინებაზე: 1. საჭიროებაზე დაფუძნებული ქმედება, რომელიც გრძელვადიან შედეგზეა გათვლილი; 2. საჭიროებაშეუსწავლელი აქტი, რომელიც პირადი ქულების მოპოვების, რეიტინგის ამაღლების თუ სხვა ირიბი მიზნების მსახურად წარმოდგება; ამათგან, პირველი შემთხვევა გულისხმობს შესწავლის პროცესს, გამოკვლევას, საჭიროებათა გამოვლენას და მხოლოდ ამის შემდგომ მოქმედებას. მაგ: თუ მიზნად ვისახავთ, რომ რომელიმე კატეგორიის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირს გავუწიოთ რაიმე ტიპის დახმარება, უპრიანია - საწყის ეტაპზე შევავროვოთ ინფორმაცია, სწორად დავგეგმოთ თუ რა მიმართულებით უნდა წარიმართოს შესაბამისი რესურსი და მხოლოდ ამის საფუძველზე ვიმოქმედოთ; ხოლო მეორე შემთხვევაში, როგორც ხდება ხოლმე, დახმარების აქტის მიზანი რეალურ შედეგზე გასვლა კი არა, დამხმარებლის მიერ თავის წარმოჩენა, პირადი სოციალური აქტივების გამდიდრება ან ფასადური მოწყალების გაღებაა. საქველმოქმედო მიდგომის ეს ორი გამოვლინება, ცალსახად სხვადასხვა შინაარსს ატარებს და არსებითად ემიჯნება ერთმანეთს. სწორედ ამიტომ, მათ შორის მკაფიო გამყოფი საზღვრის გავლება აუცილებლობაა.

უფლებადაცვითი მიდგომა, ფაქტობრივად, აერთიანებს ყველა იმ შესაძლებლობის არსებობის მოთხოვნას, რაც ადამიანის ფუნდამენტური თუ არაფუნდამენტური უფლებების დაცვას ეხება; როგორცაა - ადგილობრივი, სახელმწიფოებრივი ან საერთაშორისო მასშტაბის დოკუმენტით/კონვენციით ნაკისრი ვალდებულების განხორციელება. უფლებადაცვითი მიდგომა არის ყველაზე უფრო ოპტიმალური ინსტრუმენტი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის საკუთარი უფლებების რეალიზებისთვის. ღირსეული მოპყრობა, არადისკრიმინაციული/მისაწვდომი გარემო, საზოგადოების მხრიდან ჯანსაღი დამოკიდებულება თუ სხვა.. - ყველაფერი ეს, საერთო ჯამში, თავმოყრება უფლებადაცვითი მიდგომის საზღვრებში.

ძალიან მოკლედ და მკაფიოდ რომ გამოვსახოთ თითოეული მიდგომა, თეზისების სახით დაახლოებით მსგავს მოცემულობას ვღებულობთ:

სამედიცინო მიდგომა

პრობლემის სათავე შენ ხარ და არა - გარემო

სოციალური მიდგომა

პრობლემის სათავე გარემოა და არა - შენ

საქველმოქმედო მიდგომა

1. ვმოქმედებ საჭიროების შეუსწავლელად, პირადი მოტივებით;
2. ვმოქმედებ საჭიროების გათვალისწინებით შედეგზე ორიენტირებულად;

უფლებადაცვითი მიდგომა

გაეცანი, დაიცავი, მოითხოვე - შენი უფლებების განხორციელება

სეგრეგაციული, ინტეგრაციული და ინკლუზიური პრინციპები

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან მიმართებაში, ძალიან ხშირად შერეული ტიპის მოპყრობასა და დამოკიდებულებას ვხედავთ. მათ შორის, შეიძლება გამოვარჩიოთ სამი სხვადასხვა სახის მიმართება: სეგრეგაციული, ინტეგრაციული და ინკლუზიური.

სეგრეგაციულობის(გამოყოფა-გამოცალკევება) პრინციპის მიხედვით, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები უნდა იმყოფებოდნენ ცალკე დაწესებულებებში, მათთვის უნდა არსებობდეს ცალკე სკოლები, საცხოვრებელი სახლები და ა.შ მათი საარსებო გარემო უნდა ემიჯნებოდეს საზოგადოების სხვა წევრთა სივრცეს.

ინტეგრაციულობის(შერწყმა-შეერთება) პრინციპის თანახმად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები უნდა სარგებლობდნენ საჯარო სკოლებით, საზოგადოებრივი ტრანსპორტით, მუნიციპალური მომსახურებებით, თუმცა, ამ სარგებლობის არეალი მათთვის მკაფიოდ და ცალსახად უნდა იყოს გამოყოფილი/შემოსაზღვრული. მაგ: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვები უნდა იყვნენ საჯარო სკოლის მოსწავლეები, თუმცა, იგივე სკოლაში/კლასში მათთვის კონკრეტულად გამოყოფილი ადგილი უნდა არსებობდეს.

რაც შეეხება *ინკლუზიურობის(ჩართულობა-მონაწილეობა) პრინციპს*, ამ შემთხვევაშია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი განიხილება საზოგადოების სრულფასოვან წევრად და სარგებლობს ყველა იმ უფლებით, რაც ადამიანის ღირსეულ არსებობას ახლავს თან. ინკლუზიურობა გულისხმობს სხვათა თანასწორად საზოგადოებრივ ყველა პროცესში ჩართულობის უზრუნველყოფას; იქნება ეს - საგანამანათლებლო-შემეცნებითი, სპორტულ-გამაჯანსაღებელი, გასართობი თუ სხვა ტიპის აქტივობა. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები ინკლუზიურობის გათვალისწინებით საზოგადოების ერთ კონკრეტულ მცირე სივრცეში კი არ არიან გამოკეტილნი, არამედ - თანაბრად მონაწილეობენ მის სხვადასხვა არეალში და ქმნიან ერთ დიდ სოციალურ ერთობას.

სეგრეგაცია

ინტეგრაცია

ინკლუზია

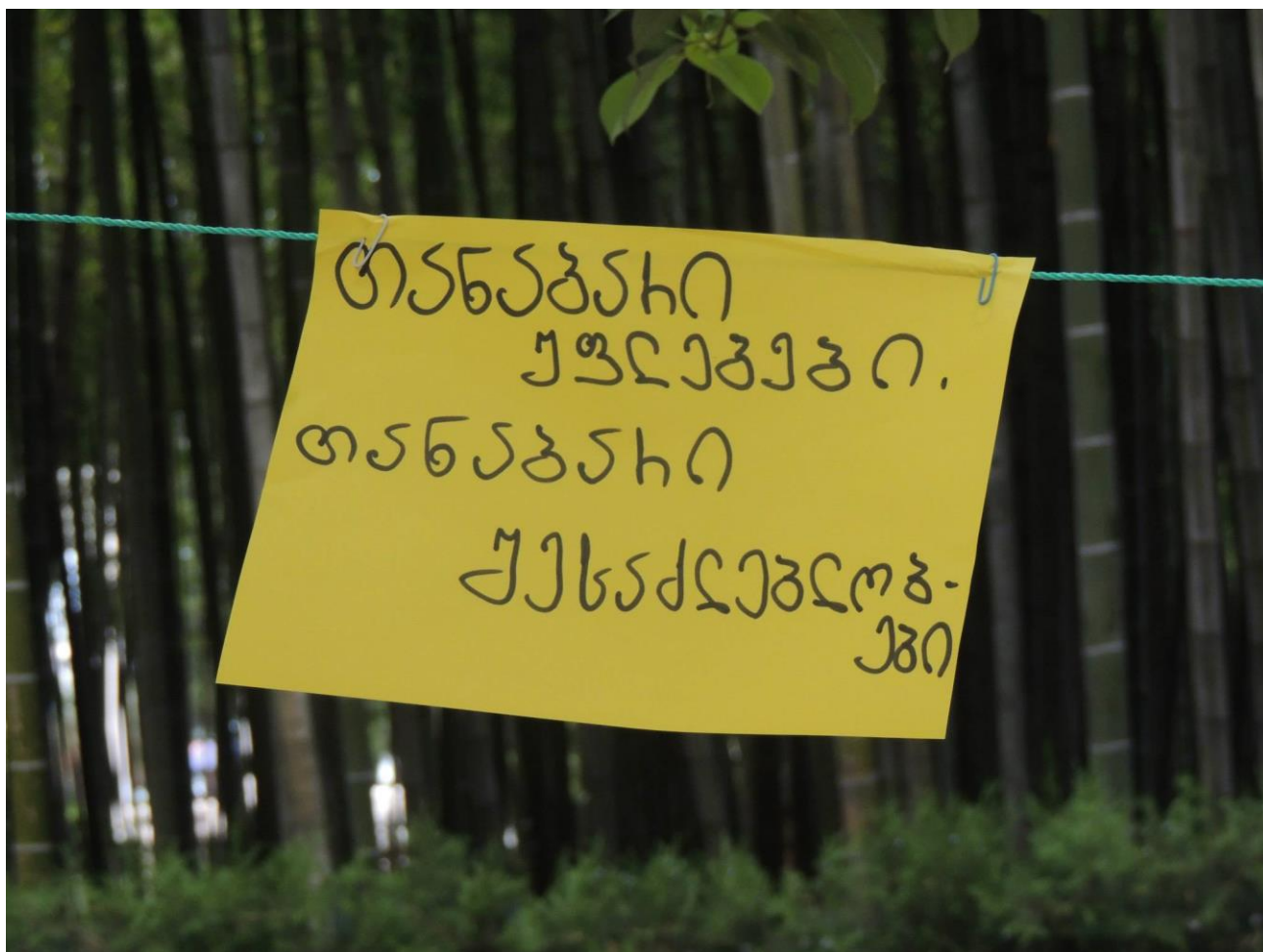
ქცევის ზოგადი ინსტრუქცია/ეტიკეტი
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებით

1. როდესაც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანს ესაუბრებით, მიმართეთ უშუალოდ მას და არა - მის თანმხლებ პირს;
2. როდესაც შშმ ადამიანს ეცნობით, ჩამოართვით მას ხელი მაშინაც კი, თუ ის იყენებს პროთეზს, მცირედმხედველია ან უძნელდება ხელის მოძრაობა;
3. თუ შშმ პირი მოგმართვით დახმარების თხოვნით ან თავად იჩენთ კონკრეტულ სიტუაციაში მისთვის დახმარების გაწევის სურვილს, აუცილებელია, რომ დეტალურად ჰკითხოთ მას თუ როგორ და რა ფორმით სჭირდება დახმარება;
4. როდესაც ხვდებით ადამიანს, რომელიც სუსტად მხედველი ან უსინათლოა, აუცილებლად დაასახელეთ საკუთარი თავი და ისინი, ვისთან ერთადაც ხართ; თუ საუბარი ჯგუფში მიმდინარეობს, არ დაგავიწყდეთ დაასახელოთ საკუთარი თავი და ის - ვისაც მიმართავთ;
5. როდესაც საუბრობთ ადამიანთან, რომელიც ეტლით გადაადგილდება ან ყავარჯნებით სარგებლობს, ეცადეთ ისე განთავსდით, რომ თქვენი თვალები ერთ სიმაღლეზე იყოს; ეს მასთან საუბარს გაგიადვილებთ;
6. ადამიანს, რომელიც ეტლით მოსარგებლეა მხარზე ან ზურგზე ხელი არ უნდა დაჰკრათ;
7. ნუ დაეყრდნობით ეტლით მოსარგებლის ეტლს ან ნუ ეცდებით ეტლის გამოყენებას რაიმე სხვა ნიშნით, ეტლი - ადამიანისთვის ხელშეუხებელი სივრცის ნაწილია;
8. ნუ შეცბუნდებით, თუ შემთხვევით წამოგცდათ უსინათლოსთან - “ვნახავთ ერთმანეთს” , „ხედავ, რა ხდება“, „ნახე, რა გააკეთა“ - ეს ბუნებრივი პროცესია;
9. მიმართვისას გამოიყენეთ მხოლოდ კორექტული და არაშეურაცხყოფელი ლექსიკა;

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის დღე

3 დეკემბერი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების დაცვის საერთაშორისო დღედ (International Day of Persons with Disabilities) გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ინიციატივით 1992 წელს დაწესდა. ეს არ არის საზეიმო დღე, ეს არის უბრალოდ თარიღი, რომელიც კიდევ ერთხელ გვახსენებს, რომ უნდა ვიყოთ აქტიური მოქალაქეები, რათა ხელი შევუწყოთ თანაბრად და ყველასთვის მისაწვდომი გარემოს არსებობას. გვახსენებს იმას, რომ მიუხედავად პროგრესისა, ჯერ კიდევ ვდგავართ არაერთი გამოწვევის წინაშე და საზოგადოების ყველაზე 'დიდ უმცირესობას' ყოველდღიურად უწევს დამატებითი ბარიერების გადალახვა და კეთილმოუწყობელ გარემოში ყოფნა.

საქართველოში, 3 დეკემბრის გარდა, შშმ პირთა უფლებების დაცვის დღედ 14 ივნისიც არის მიჩნეული.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სტატისტიკა საქართველოში

მსოფლიოს მოსახლეობის დაახლოებით 15%-ს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები შეადგენენ, შშმ პირები წარმოადგენენ ერთ-ერთ ყველაზე დიდ ჯგუფს მსოფლიოში იმ უმცირესობათა შორის, რომელიც ყურადღების მიღმა რჩება და ხშირად საზოგადოებისა თუ სახელმწიფოს მხრიდან დისკრიმინაციას განიცდის. **გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია (UNCRPD)**, რომლის რატიფიცირებაც საქართველომ 2013 წელს მოახდინა, სახელმწიფოებს ავალდებულებს შშმ პირთა სტატისტიკური და კვლევითი მონაცემების შეგროვებას, რადგან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის არარსებობა, შეუძლებელს ხდის პრობლემის რეალური სურათის გამოვლენას და შშმ პირთა საჭიროებების დანახვას. სწორედ ამიტომ, ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტი (IDFI) დაინტერესდა იმით, თუ რა რაოდენობის შშმ პირია საქართველოში და შესაბამისი მოთხოვნა გაუგზავნა შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს, ასევე საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს. აღსანიშნავია, რომ მოწოდებული მონაცემები ასახავს შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე, სახელმწიფო გასაცემლების მიმღებ ბენეფიციართა რაოდენობას მთელი საქართველოს მასშტაბით, თუმცა უნდა ითქვას, რომ დღესდღეობით სახელმწიფო შშმ პირთა რაოდენობას აღრიცხავს სოციალური პაკეტის პირთა რაოდენობის მიხედვით, რაც შესაძლებლობას გვაძლევს ვივარაუდოთ, რომ შშმ პირთა რაოდენობა გაცილებით მეტია, ვიდრე ამას სამინისტროს მიერ მოწოდებული ინფორმაცია ასახავს.

ინსტიტუტისთვის ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ მოწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, **2015 წლის 1 მარტისთვის საქართველოში რეგისტრირებულია სახელმწიფო სოციალური დახმარების მიმღები 118 651 შშმ პირი**, რაც საქართველოს საერთო მოსახლეობის (3 729.5) დაახლოებით **3%** -ია, მაშინ, როდესაც ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით ქვეყნების უმეტესობაში ეს რიცხვი საშუალოდ 10%-ს აღწევს.

რეგიონების მიხედვით შშმ პირთა რიცხვი და მათი პროცენტული წილი რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის რაოდენობასთან მიმართებით შემდეგია:

შშმ პირთა რაოდენობა რეგიონების მიხედვით www.idfi.ge		
რეგიონი	რეგისტრირებული შშმ პირი	%-ული წილი მოსახლეობაში
თბილისი	28 172	(2.5%)
იმერეთი	23 451	(4.4%)
აჭარა	13 667	(4.1%)
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	11 963	(3.6%)
კახეთი	10 009	(3.1%)
შიდა ქართლი	9 729	(3.6%)
ქვემო ქართლი	8 884	(2%)
სამცხე-ჯავახეთი	4 445	(2.8%)
გურია	4 245	(3.8%)
მცხეთა-მთიანეთი	2 636	(2.8%)
რაჭა-ლეჩხუმი	1 450	(4.6%)
სულ:	118 651	(3%)

სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის 2015 წლის 1 იანვრის მონაცემებით საქართველოს მოსახლეობის დაახლოებით 30% თბილისში ცხოვრობს (1 118 300 ადამიანი), შესაბამისად ყველაზე მეტი შშმ პირიც სწორედ თბილისში ფიქსირდება. თბილისის უბნების მიხედვით შშმ პირების რაოდენობა შემდეგნაირად გამოიყურება:

თბილისში მცხოვრებ შშმ პირთა რაოდენობა უბნების მიხედვით www.idfi.ge	
უბანი	რაოდენობა
გლდანი-ნამალადევი	8 431
დიდუბე-ჩუღურეთი	2 728
ვაკე-საბურთალო	5 331
ისანი-სამგორი	8 299
ძველი თბილისი	2 866
დიდგორი	517
სულ:	28 172 (2.5%)

სამწუხაროდ მიუხედავად იმისა, რომ ინსტიტუტის მიერ გამოთხოვილი იყო სტატისტიკური ინფორმაცია მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობების კატეგორიების მიხედვით, ვერც შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ და ვერც სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა აღნიშნული ინფორმაცია ვერ მოგვაწოდა ჩვენს მიერ მოთხოვნილი კატეგორიების მიხედვით, რაც ასევე მეტყველებს აღრიცხვიანობის სისტემის სისუსტეზე. საქსტატის ცნობით, შშმ პირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იქნება 2016 წლის აპრილის ბოლოს, მას შემდეგ რაც დამუშავდება 2014 წლის საყოველთაო აღწერის პირველადი მონაცემები.

საინტერესოა იმ მონაცემების შედარება, რომელიც ჯანდაცვის სამინისტრომ და საქსტატმა ცალ-ცალკე მოგვაწოდა ერთი და იგივე მოთხოვნის პასუხად. კერძოდ, საქსტატის ცნობით სოციალური პაკეტის მიმღები შშმ პირების რაოდენობა (2014 წლის ბოლო) ჯამში შეადგენს **123 722 ადამიანს**, მაშინ როდესაც ჯანდაცვის სამინისტროს მონაცემებით 2015 წლის 1 მარტის მდგომარეობით მათი რიცხვი **5 071-ით ნაკლებია და შეადგენს 118 651-ს**. ჩვენთვის გაურკვეველი რჩება 3 თვის განმავლობაში ასეთი კლების მიზეზი.

დღესდღეობით შშმ პირისთვის სახელმწიფო პენსია შეადგენს 70 ან 100 ლარს, იმის მიხედვით თუ რომელ კატეგორიას მიაკუთვნებენ სტატუსის მინიჭებისას შესაბამის პირს. IDFI აგრეთვე დაინტერესდა საჯარო და კერძო სექტორში დასაქმებულ შშმ პირების რაოდენობით და აღნიშნულის შესახებ მოთხოვნით მიმართა საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს. როგორც აღმოჩნდა რამდენი შშმ პირია საქართველოში დასაქმებული ამის შესახებ სტატისტიკური მონაცემები არ არსებობს.

უნდა ითქვას, რომ საჯარო სამსახურის ბიუროს 2013/2014 წლის ანგარიშის მიხედვით საქართველოში საჯარო სექტორში 100 000-ზე მეტ საჯარო მოსამსახურეს შორის სულ დასაქმებულია 24 შშმ პირი, რომელთაგან 5 სამინისტროში, 18 ადგილობრივ თვითმმართველობებში და 1 სხვა სახელმწიფო დაწესებულებაშია დასაქმებული.

საჯარო სექტორში შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე თანამშრომელთა რაოდენობა Number of people with disabilities employed in the public sector	
სამინისტროები Ministries	5
ადგილობრივი თვითმმართველობები Local Self-Governments	18
სახელმწიფო რწმუნებულის-გუბერნატორის ადმინისტრაცია Governor's Administration	0
სხვა სახელმწიფო დაწესებულებები Other government agencies	1
ჯამი Total	24

სხვადასხვა ქვეყნის გამოცდილება აჩვენებს შშმ პირებისათვის შრომისა და დასაქმების ხელშეწყობის მნიშვნელობას, რაც თავის მხრივ წარმოადგენს პირობას შშმ პირებისათვის თვითრეალიზების, პიროვნული განვითარებისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართულობის უზრუნველსაყოფად. აქედან გამომდინარე, სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრიორიტეტს სწორედ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დასაქმება და მათი უნარების საზოგადოებრივი საქმისთვის სასიკეთოდ გამოყენება უნდა წარმოადგენდეს, სამწუხაროდ ზემოთ მოყვანილი სტატისტიკა ჯერ-ჯერობით ასეთი პოლიტიკის არ არსებობაზე მეტყველებს.

იმედს გამოვთქვამთ, რომ სახელმწიფოს მიერ რატიფიცირებული „გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციაში“ ასახული თითოეული პუნქტის დროული იმპლემენტაცია ეფექტურად განხორციელდება, რათა უფრო მარტივად და ეფექტურად მოხდეს შშმ პირთა სოციალურ გარემოში ინტეგრაციისა და ადაპტაციის ხელშეწყობა. ინსტიტუტი ასევე ეხმაურება შშმ პირთა უფლებების დაცვის კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის ეროვნული მექანიზმის, საკონსულტაციო საბჭოს მოდელის შექმნას, რომელიც 2015 წლის 5 მაისს სახალხო დამცველის აპარატის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დეპარტამენტმა წარმოადგინა. შემოთავაზებული მოდელი თავის თავში მოიცავს ეროვნულ დონეზე ერთგვარი მონიტორინგის მექანიზმის ფუნქციას და ითვალისწინებს თემაზე მომუშავე ორგანიზაციების ჩართვას.

წყარო (IDFI.Ge)

ADA(Americans With Disabilities Act Of 1990)

1990 წლის აქტი ამერიკელი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების შესახებ

‘ეიდიეი’ არის 1990 წელს მიღებული აქტი/კანონი, რომელიც კრძალავს შეზღუდული შესაძლებლობის ნიადაგზე დისკრიმინაციულ მოპყრობას და არეგულირებს თანაბარი საცხოვრებელი პირობების ჩამოყალიბების პროცესებს. კანონის პირვანდელი ვარიანტი შემუშავდა და სენატს წარედგინა 1989 წელს, ხოლო საბოლოო ვერსიის ამოქმედებას პრეზიდენტის მიერ ხელი 1990 წლის 26 ივლისს მოეწერა.

დოკუმენტი მოიცავს სხვადასხვა ტიპის შეზღუდულ შესაძლებლობას; იქნება ეს - მხედველობასთან, გადაადგილებასთან, გონებრივ განვითარებასთან თუ ფსიქო-ინტელექტუალურობასთან დაკავშირებული საკითხები. ‘ეიდიეი’ ასახავს ადაპტირებული ტელეკომუნიკაციის, ტრანსპორტის, ინფრასტრუქტურისა და ღირსეული სამუშაო გარემოს შექმნის აუცილებლობასაც.

აქტის მიღება-ამოქმედების მოთხოვნით, 1990 წლის 12 მარტს, ვაშინგტონში, კაპიტოლიუმის შენობასთან, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიერ მოეწყო აქცია, რომელიც ‘Capitol Crawl’ - ის სახელითაა ცნობილი. აქციის მონაწილეები, კაპიტოლიუმის შენობის მრავალსაფეხურიან კიბეზე ცოცვით გამოხატავდნენ ადაპტირებული გარემოს არსებობის მნიშვნელობას და ცდილობდნენ, რომ აქციის მომენტისთვის არსებული მოუწყობელი საცხოვრებელი პირობები ამგვარად გაეპროტესტებინათ. აქციის მონაწილეთა შორის იყვნენ სხვადასხვა ასაკის ადამიანები; მათ შორის - ბავშვები და ხანდაზმულები. საბოლოო ჯამში, საკუთარი ჯანმრთელობის დაზიანების ხარჯზე გაღებულმა ძალისხმევამ შესაბამისი შედეგი გამოიღო და სენატმა ‘ეიდიეი’ - ს მიღებას მხარი დაუჭირა.

ვაშინგტონი, 1990 წლის 12 მარტი, Capitol Crawl

**გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის(გაერო) 2006 წლის 13 დეკემბრის
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენცია**

აღნიშნული დოკუმენტი, წარმოადგენს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ბერკეტს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის კუთხით, რომლის რატიფიცირების ანუ დადასტურება/ხელმოწერის პროცესი თანდართული დეკლარაციის თანხლებით, საქართველოში 2013 წლის 26 დეკემბერს განხორციელდა.

რატიფიცირების ნაბიჯს თან სდევს იმპლემენტაციის პერიოდი, რომელიც კონვენციით ნაკისრი ვალდებულებების პრაქტიკაში დანერგვას გულისხმობს. როგორც სხვა ტიპის შეთანხმებები, ისევე - კონვენციაც, გარდა საერთო ღირებულებითი თანხმობისა, საკუთარ თავში მოიცავს კონკრეტული ვალდებულებების შესრულებას ყველა მნიშვნელოვან სფეროში - კულტურა, პოლიტიკა, ეკონომიკა, სპორტი, ინფრასტრუქტურა და ა.შ
გთავაზობთ ამონარიდებს შესაბამისი დოკუმენტიდან:

პრეამბულა

ამ კონვენციის ხელმოწერი ქვეყნები:

(ა) ითვალისწინებენ რა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებაში ჩამოყალიბებულ პრინციპებს, რომლებიც აღიარებენ ადამიანთა მოდგმის ყველა წარმომადგენლის თანდაყოლილ ღირსებასა და ღირებულებას, ასევე მათ თანასწორ და ხელშეუხებელ უფლებებს, როგორც მსოფლიოში თავისუფლების, სამართლიანობის და საყოველთაო მშვიდობის დამყარების საფუძველს;

(ბ) აღიარებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის პირადი ავტონომიისა და დამოუკიდებლობის მნიშვნელობას, საკუთარი არჩევის თავისუფლად გაკეთების ჩათვლით;

(გ) მიაჩნიათ, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს უნდა ჰქონდეთ პოლიტიკის და პროგრამების შემუშავებისას გადაწყვეტილებების მიღების პროცესშიაქტიური მონაწილეობის შესაძლებლობა;

(დ) ხაზს უსვამენ სქესთა შორის თანასწორობის პრინციპის გათვალისწინების აუცილებლობას ყველა იმ წამოწყებაში, რომელიც მიმართულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების მიერ ადამიანის უფლებებისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების სრულად სარგებლობის ხელშემწყობისაკენ,

(ე) გამოთქვამენ რწმენას, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები უფლებებისა და ღირსების მხარდაჭერისა და დაცვის სრული და საყოველთაო საერთაშორისო კონვენცია მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს ამ პირების მიმართ არსებული სოციალური უთანასწორობის აღმოფხვრაში და ხელს შეუწყობს, როგორც განვითარებულ, ასევე განვითარებად ქვეყნებში, მათ მონაწილეობას, თანასწორი შესაძლებლობების პირობებში, სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ცხოვრების ყველა სფეროში;

მუხლი 4

ზოგადი ვალდებულება

წევრი სახელმწიფოები, იღებენ ვალდებულებას:

ვ) განახორციელოს ან ხელი შეუწყოს წინამდებარე კონვენციის მე-2 მუხლით განსაზღვრული უნივერსალური დიზაინის პროდუქტების, მომსახურებების, მოწყობილობების და დანადგარების კვლევებს (გამოგონებასა) და განვითარებას, რომლებიც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების მიერ გამოყენებისათვის მინიმალურ ადაპტაციას და ხარჯებს მოითხოვს, ხელი შეუწყონ ამ პროდუქტების, მომსახურებების, მოწყობილობების და ინსტალაციების ხელმისაწვდომობას, გამოყენებას და უნივერსალური დიზაინის ჩართვას სტანდარტებსა და გზამკვლევების (დირექტივების) ჩამოყალიბების პროცესში;

მუხლი 9

ხელმისაწვდომობა

1. იმისთვის, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს დამოუკიდებლად არსებობისა და ცხოვრების ყველა სფეროში სრულყოფილი მონაწილეობის საშუალება მიეცეთ, წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა მიმართონ ყველა შესაბამის ზომას, რათა მათთვის უზრუნველყონ, სხვების თანასწორად, ფიზიკური გარემოს, ტრანსპორტის, ინფორმაციისა და კომუნიკაციის, ტექნოლოგიური სისტემების, ინფორმაციისა და კომუნიკაციის ტექნოლოგიების ჩათვლით, საზოგადოებისთვის განკუთვნილი სხვა მოწყობილობებისა და მომსახურებების ხელმისაწვდომობა, როგორც ქალაქის, ასევე სოფლის პირობებში. ეს ზომები, რომლებიც ასევე მოიცავენ დაბრკოლებების გამოაშკარავებასა და აღმოფხვრას, შეეხება;

მუხლი 19

დამოუკიდებლად ცხოვრება და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვა

ამ კონვენციის ხელმომწერი წევრი სახელმწიფოები აღიარებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ყველა პირის თანაბარ უფლებას სხვებთან თანასწორი არჩევანითი ცხოვრობის საზოგადოებაში და იღებენ ყველა ეფექტურ და სათანადო ზომას, რათა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს გაუადვილონ ამ უფლებებით სრული სარგებლობა და ხელი შეუწყონ საზოგადოებაში მათ სრულ ინკლუზიასა და მონაწილეობას;

მუხლი 24

განათლება

1. წევრი სახელმწიფოები აღიარებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებას განათლების მიღებაზე. ამ უფლებით დისკრიმინაციის გარეშე და სხვებთან თანასწორობის საფუძველზე სარგებლობის უზრუნველსაყოფად, წევრმა სახელმწიფოებმა ყველა საფეხურზე უნდა დაანერგონ განათლების ინკლუზიური სისტემა და მთელი ცხოვრების მანძილზე განათლების მიღების შესაძლებლობა;

მუხლი 27

შრომა და დასაქმება

1.წევრი სახელმწიფოები აღიარებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შრომის უფლებას სხვებთან თანასწორობის საფუძველზე, აღნიშნული მოიცავს საარსებო სახსრების თავისუფლად არჩეული ან შრომის ბაზარზე არსებული სამუშაოთი გამომუშავების შესაძლებლობის უფლებას და ისეთი სამუშაო გარემოს უფლებას, რომელიც არის ღია, ინკლუზიური და მისაწვდომი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის. წევრი სახელმწიფოები იცავენ და ხელს უწყობენ შრომის უფლების განხორციელებას, მათ შორის იმათთვისაც, რომელთა შესაძლებლობის შეზღუდვა მოხდა სამუშაოს შესრულებისას, სათანადო ზომების მიღებით, საკანონმდებლო ზომების ჩათვლით;

მუხლი 29

პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობა

წევრი სახელმწიფოები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის უზრუნველყოფენ პოლიტიკურ უფლებებს და ამ უფლებებით სარგებლობის შესაძლებლობას, სხვებთან თანასწორობის საფუძველზე და ვალდებულებას იღებენ შემდეგზე:

ა) უზრუნველყონ, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, სხვებთან თანასწორობის საფუძველზე, შეეძლოთ პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ეფექტური და სრული მონაწილეობა, უშუალოდ ან თავისუფლად არჩეული წარმომადგენლების მეშვეობით, მათ შორის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების უფლება და შესაძლებლობა, ხმა მისცენ ან კენჭი იყარონ (იყვნენ არჩეული). ამისათვის წევრი სახელმწიფოები, სხვა ზომებთან ერთად:

მუხლი 30

კულტურულ, რეკრეაციულ, გასართობ და სპორტულ ღონისძიებებში მონაწილეობა

1.წევრი სახელმწიფოები აღიარებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ კულტურულ ცხოვრებაში სხვების თანაბრად და იღებენ ყველა სათანადო ზომას, რათა ამ პირებისათვის:

ა) კულტურულ საკითხებთან დაკავშირებული მასალა მათთვის ხელსაყრელ ფორმატში იყოს მისაწვდომი;

ბ) ტელეგადაცემები, ფილმები, თეატრალური წარმოდგენები და სხვა კულტურული ღონისძიებები მათთვის ხელსაყრელ ფორმატში იყოს მისაწვდომი;

გ) კულტურული ღონისძიებებისადგილები, როგორებიცაა თეატრები, მუზეუმები, კინოთეატრები, ბიბლიოთეკები, ტურისტული სააგენტოები და შესაძლებლობის ფარგლებში, ეროვნული მნიშვნელობის კულტურული ძეგლები და ადგილები, ხელმისაწვდომი იყოს;

ევროპის სოციალური ქარტია
(შესწორებული)
სტრასბურგი, 03.05.1996

I ნაწილი

მხარეები თავიანთი პოლიტიკის მიზნად აღიარებენ, იხელმძღვანელონ ყველა შესაბამისი საშუალებებით, როგორც ეროვნული, ასევე საერთაშორისო ხასიათის, რათა მიაღწიონ ისეთ პირობებს, რომლებშიც შესაძლებელი იქნება შემდეგი უფლებებისა და პრინციპების ეფექტური განხორციელება

2. ყველას უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა გამოიმუშავოს მისი ცხოვრების სახსრები საქმიანობით, რომელშიც იგი თავისუფლად ჩაერთვება.

15. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს აქვთ დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციისა და საზოგადოების ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება

მუხლი 9 პროფესიული ორიენტაციის უფლება.

პროფესიულ ორიენტაციის უფლების ეფექტური განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულიებას იღებენ აუცილებლობის შესაბამისად უზრუნველყონ ან ხელი შეუწყონ ისეთი სამსახურების არსებობას, რომლებიც დაეხმარება ყველა პირს, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ჩათვლით, გადაჭრან დასაქმების არჩევასთან და პროფესიულ კარიერასთან დაკავშირებული პრობლემები პირის თავისებურებისა და დასაქმების შესაძლებლობასთან მისი დამოუკიდებულების სათანადოდ გათვალისწინებით: ამ დახმარების გაწევა უნდა მოხდეს უფასოდ, როგორც ახალგაზრდებისათვის სკოლის მოსწავლეთა ჩათვლით, ასევე მოზრდილებისთვისაც.

მუხლი 15 შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება.

ასაკისა და შეზღუდული შესაძლებლობების ხასიათისა წარმოშობის მიზეზის მიუხედავად; შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დამოუკიდებლობის, სოციალური ინტეგრაციის და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლების ეფექტურად განხორციელების მიზნით, მხარეები ვალდებულიებას იღებენ:

1. მიიღონ აუცილებელი ზომები ზოგადი სქემების ფარგლებში, რათა უზრუნველყონ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ორიენტაცია და პროფესიული მომზადება, ხოლო თუ ეს შესაძლებელი არ არის სპეციალიზებული საჯარო ან კერძო ორგანოების მეშვეობით;

2. ხელი შეუწყონ მათ ხელმისაწვდომობის დასაქმებისადმი ყველა ზომის საშუალებით, რომელიც მიზნად ისახავს დამსაქმებელთა წახალისებას დაიქირაონ და დასაქმებული ყავდეთ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები ჩვეულებრივ სამუშაო გარემოში და

მიუსადაგონ სამუშაოს პირობები შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა საჭიროების, ხოლო იქ, სადაც ეს შეუძლებელია უუნარობის გამო, ისეთი სამუშაო ადგილების უზრუნველყოფით ან შექმნით, რომელიც შესაბამისობაში იქნება შესაძლებლობების ხარისხთან, განსაზღვრულ შემთხვევებში, ასეთი ზომები შეიძლება მოითხოვდეს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა დასაქმებისა და მხარდაჭერის სპეციალური სამსახურების გამოყენებას;

3. ხელი შეუწყონ მათ სრულ სოციალურ ინტეგრაციასა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობას, კერძოდ იმ საშუალებებით, რომლებიც შეიცავენ ტექნიკურ დახმარებას, რომელიც მიზნად ისახავს კომუნიკაციისა და გადაადგილესი სფეროში არსებული ბარიერების აღმოფხვრას, ტრანსპორტითა და საცხოვრებელი ადგილებით უზრუნველყოფას, კულტურულ ღონისძიებებისა და დასვენების ხელმისაწვდომობას.

საქართველოს კონსტიტუცია

მუხლი 14

ყველა ადამიანი დაბადებით თავისუფალია და კანონის წინაშე თანასწორია განურჩევლად რასისა, კანის ფერისა, ენისა, სქესისა, რელიგიისა, პოლიტიკური და სხვა შეხედულებებისა, ეროვნული, ეთნიკური და სოციალური კუთვნილებისა, წარმოშობისა, ქონებრივი და წოდებრივი მდგომარეობისა, საცხოვრებელი ადგილისა.

მუხლი 16

ყველას აქვს საკუთარი პიროვნების თავისუფალი განვითარების უფლება.

მუხლი 17

1. ადამიანის პატივი და ღირსება ხელშეუვალია.

2. დაუშვებელია ადამიანის წამება, არაჰუმანური, სასტიკი ან პატივისა და ღირსების შემლახველი მოპყრობა და სასჯელის გამოყენება.

მუხლი 28

საქართველოს ყოველ მოქალაქეს 18 წლის ასაკიდან აქვს რეფერენდუმში, სახელმწიფო და თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნებში მონაწილეობის უფლება. უზრუნველყოფილია ამომრჩეველთა ნების თავისუფალი გამოვლინება.

მუხლი 35

1. ყველას აქვს განათლების მიღებისა და მისი ფორმის არჩევის უფლება.

2. სახელმწიფო უზრუნველყოფს ქვეყნის საგანმანათლებლო სისტემის ჰარმონიზაციას საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცეში.

მუხლი 39

საქართველოს კონსტიტუცია არ უარყოფს ადამიანისა და მოქალაქის სხვა საყოველთაოდ აღიარებულ უფლებებს, თავისუფლებებსა და გარანტიებს, რომლებიც აქ არ არის მოხსენიებული, მაგრამ თავისთავად გამომდინარეობენ კონსტიტუციის პრინციპებიდან.

მუხლი 42

ყოველ ადამიანს უფლება აქვს თავის უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის სივრცის მოწყობისა და არქიტექტურული და გეგმარებითი ელემენტები

დადგენილება #41

აღნიშნული დოკუმენტი, არეგულირებს ყველა იმ ტიპის ინფრასტრუქტურულ პროცესს, რომელიც ირიბად თუ პირდაპირ კავშირშია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან; იქნება ეს სავარჯიშო, გასართობი, შემეცნებითი დაწესებულებების კეთილმოწყობა თუ - ღია სივრცის, ტროტუარების, გაჩერებებისა და შუქნიშნების.

სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა, რომ საკმაოდ მკაფიოდ და ცხადაა გაწერილი ყველა დეტალი, შესაბამისი ვალდებულებების აღსრულება არ ხორციელდება.

(ამონარიდები)

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. რეგულირების საგანი და მიზნები

1. წინამდებარე ტექნიკური რეგლამენტის ძირითადი მიზანია თანამედროვე საზოგადოებაში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ადაპტაციის, ინდივიდუალური განვითარებისა და მათი საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვის ხელშეწყობა. ამასთან მათთვის ხელმისაწვდომი ფიზიკური გარემოს სტანდარტების გათვალისწინება პროექტირებისა და მშენებლობის პროცესში.

2. ამ მოთხოვნათა დაცვა და შესრულება სავალდებულოა ნებისმიერი ორგანიზაციისათვის, რომელიც ამუშავებს დასახლებულ ადგილთა გეგმარებისა და განაშენიანების პროექტებს ან ახდენს მათ რეალიზაციას, გარდა ამისა სისრულეში მოჰყავს საპროექტო დოკუმენტაცია.

3. საზოგადოებრივი შენობა-ნაგებობების პროექტირებასა და მშენებლობაში გათვალისწინებული უნდა იქნას ყველა ის მოთხოვნა, რომელიც აუცილებელია მოსახლეობის ამ კატეგორიისათვის. ამ პირობების შესასრულებლად საჭიროა მოეწყოს შედარებით განიერი გასასვლელები, დერეფნები, პანდუსები შენობა-ნაგებობების შესასვლელებში, ლიფტები ფართო კაბინებით. შენობა-ნაგებობების დაპროექტება მიზანშეწონილია განხორციელდეს უნივერსალური დიზაინის პრინციპების გათვალისწინებით.

მუხლი 5. პანდუსები

1. შენობა-ნაგებობებში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების შესვლა უნდა ხდებოდეს პანდუსის საშუალებით, რომელიც უნდა იყოს უსაფრთხო ნებისმიერ ამინდში და კონტრასტული ფერით გამორჩეული. პანდუსების კონსტრუქციები და მათი შემოკავება საჭიროა გაკეთდეს ცეცხლმედეგი მასალისაგან, ცეცხლმედეგობის ზღვარით არანაკლებ 2-საათისა. შესასვლელი კარების წინ ბაქნის გაბარიტები უნდა შეესაბამებოდეს ეტლის ტრიალის რადიუსს.

მუხლი 12. საერთო მოთხოვნები

1. საცხოვრებელი, საზოგადოებრივი, საწარმოო და სხვა დანიშნულების შენობებისა და ნაგებობების დაპროექტებისას, საჭიროა გათვალისწინებულ იქნას ყველა შესაძლებლობა რათა ის ხელმისაწვდომი იყოს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისათვის, განსაკუთრებით მათთვის ვინც გადაადგილდება ეტლით ან სხვა საშუალებებით.

მუხლი 22. საერთო მოთხოვნები

2. მთლიანად ან ნაწილობრივ მხედველობადაკარგული შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისათვის სავარჯიშოდ დაუშვებელია მრავალსექციურ დარბაზებში ისეთი ტიხრებით გამოცალკევებული მოედნებისა და ზონების გამოყენება, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფს აკუსტიკურ იზოლაციას. ასეთ ადამიანთათვის განკუთვნილ სპორტულ დარბაზებში საჭიროა გათვალისწინებულ იქნას ბგერათშთანთქმელი აკუსტიკური ქერი, ხოლო დარბაზთა კედლები შეიმოსოს რბილი, დრეკადი მასალით, იატაკიდან არანაკლებ 2 მ-ის სიმაღლეზე და ასევე დაიდგას ჰორიზონტალური სახელურები.

მუხლი 30. საზოგადოებრივი სივრცის მოწყობა

1. ფეხით მოსიარულეთა გზებზე, საზოგადოებრივ თავშეყრის ადგილებში, გზებსა და ქუჩებზე, მოედნებზე, განსაკუთრებით გზაჯვარედინებზე, პარკებში, რკინიგზის სადგურებში, საზოგადოებრივი ტრანსპორტის გაჩერებებთან საჭიროა დაიდგას საინფორმაციო მაჩვენებლები, რომლებიც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს გააფრთხილებს შესაძლო ბარიერების.

3. საზოგადოებრივ, განსაკუთრებით ხალხმრავალ თავშეყრის ადგილებში, საჭიროა გათვალისწინებული იყოს ვიზუალურ და ხმოვან ინფორმაციათა დუბლირების შესაძლებლობები. შუქნიშნები და სხვა მოწყობილობები, რომლებიც ახდენენ ფეხით მოსიარულის რეგულირებას სატრანსპორტო კომუნიკაციებზე, აგრეთვე იმ ადგილებში, რომლებიც სახიფათოა მთლიანად ან ნაწილობრივ მხედველობა დაკარგულ (უსინათლო) ადამიანთათვის, საჭიროა დუბლირებულ იქნას ხმოვანი სიგნალებით.

საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი

მუხლი 30. მოქალაქისათვის მინიჭებული სატრანსპორტო საშუალების მართვის უფლების შეჩერება

2. სატრანსპორტო საშუალების მართვის უფლება არ შეიძლება შეუჩერდეს იმ პირს, რომელიც აღნიშნული საშუალებით სარგებლობს შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის ქონის გამო, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც იგი სატრანსპორტო საშუალებას ალკოჰოლური, ნარკოტიკული ან ფსიქოტროპული სიმთვრალის მდგომარეობაში მართავს

მუხლი 32. ადმინისტრაციული პატიმრობა.

3. ადმინისტრაციული პატიმრობა არ შეიძლება შეეფარდოს ორსულ ქალებს, დედებს, რომლებსაც ჰყავთ თორმეტ წლამდე ასაკის ბავშვები, თვრამეტი წლის ასაკს მიუღწეველ პირებს, პირველი და მეორე ჯგუფის „ინვალიდებს“[ამჟამად, აღნიშნული ტერმინი აღარ გამოიყენება].

მუხლი 178¹ . შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირისათვის კანონმდებლობით დადგენილი პირობების შექმნისაგან თავის არიდება.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის მიერ საცხოვრებელი, საზოგადოებრივი და საწარმოო შენობებით, ტრანსპორტითა და სატრანსპორტო კომუნიკაციებით, კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციის საშუალებებით სარგებლობისათვის, აგრეთვე მისი თავისუფალი გადაადგილებისათვის აუცილებელი პირობების შექმნისაგან თავის არიდება, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 300-დან 500 ლარამდე.

მუხლი 178² . ობიექტების დაპროექტებისა და მშენებლობისა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის საჭიროებებისა და მოთხოვნილებების გაუთვალისწინებლობა .

დასახლებული პუნქტების დაპროექტებისა და განაშენიანების, საცხოვრებელი რაიონების ფორმირების, საპროექტო გადაწყვეტილებების შემუშავების, შენობათა და ნაგებობათა მშენებლობისა და რეკონსტრუქციის დროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის საჭიროებებისა და მოთხოვნილებების გაუთვალისწინებლობა, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500-დან 800 ლარამდე

საქართველოს კანონი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი

მუხლი 11. უფლებაუნარიანობა

1. ფიზიკური პირის უფლებაუნარიანობა – უნარი, ჰქონდეს სამოქალაქო უფლებები და მოვალეობები, წარმოიშობა დაბადების მომენტიდან.
2. მემკვიდრედ ყოფნის უფლება წარმოიშობა ჩასახვისთანავე; ამ უფლების განხორციელება დამოკიდებულია დაბადებაზე.
3. ფიზიკური პირის უფლებაუნარიანობა წყდება მისი გარდაცვალებით. გარდაცვალების მომენტად ითვლება თავის ტვინის ფუნქციონირების შეწყვეტა.
4. არ შეიძლება ფიზიკურ პირს წაერთვას უფლებაუნარიანობა.

მუხლი 12. ქმედუნარიანობა

1. ქმედუნარიანობა, ანუ ფიზიკური პირის უნარი, თავისი ნებითა და მოქმედებით სრული მოცულობით შეიძინოს და განახორციელოს სამოქალაქო უფლებები და მოვალეობები, წარმოიშობა სრულწლოვანების მიღწევისთანავე.
2. სრულწლოვანია პირი, რომელმაც 18 წლის ასაკს მიაღწია.
3. ქმედუნარიანად ითვლება პირი, რომელმაც 18 წლის ასაკის მიღწევამდე იქორწინა.
4. ქმედუნარიანად ითვლება ფსიქოსოციალური საჭიროების მქონე პირი (შემდგომ – მხარდაჭერის მიმღები), ანუ პირი, რომელსაც აქვს მყარი ფსიქიკური, გონებრივი/ინტელექტუალური დარღვევები, რომელთა სხვადასხვა დაბრკოლებასთან ურთიერთქმედებამ შესაძლოა ხელი შეუშალოს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მის სრულ და ეფექტიან მონაწილეობას სხვებთან თანაბარ პირობებში, თუ ეს პირი აკმაყოფილებს ამ მუხლის მე-2 ან მე-3 ნაწილის პირობებს, ამასთანავე, აღნიშნული დაბრკოლებები სათანადო რჩევისა და დახმარების გარეშე მნიშვნელოვნად ართულებს პირის მიერ საკუთარი ნების თავისუფლად გამოხატვას და ინფორმირებული და გააზრებული არჩევანის გაკეთებას სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ სფეროში.
5. მხარდაჭერის მიმღებად სასამართლომ შეიძლება ცნოს აგრეთვე არასრულწლოვანი იმ ფარგლებში, რომლებშიც, საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, მას თავისი უფლება-მოვალეობების განხორციელებისას კანონიერი წარმომადგენლის თანხმობა არ სჭირდება.

მუხლი 13. ქმედუნარიანობის შეზღუდვის დაუშვებლობა გარიგებით

ქმედუნარიანობის შეზღუდვა დაიშვება მხოლოდ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. დაუშვებელია ქმედუნარიანობის შეზღუდვა გარიგებით.

საქართველოს კანონი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის შესახებ

მუხლი 1.

(...)

2. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა დისკრიმინაცია აკრძალულია და კანონით ისჯება.

მუხლი 3. სახელმწიფოს როლი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვის სფეროში

1. სახელმწიფო უზრუნველყოფს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალურ დაცვას და უქმნის მათ საჭირო პირობებს ინდივიდუალური განვითარების, შემოქმედებითი და საწარმოო შესაძლებლობების რეალიზაციისათვის.

2. სახელმწიფო ამ კატეგორიის ბავშვებს უწყებს უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალიზაციის დამატებით გარანტიებს.

მუხლი 5. ქესტების ენა

სახელმწიფო ცნობს ქესტების ენას პიროვნებათაშორისი ურთიერთობის საშუალებად და უზრუნველყოფს აუცილებელი პირობების შექმნას მისი გამოყენებისა და განვითარებისათვის.

მუხლი 22. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შრომის პირობები

1. საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში დასაქმებულ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის რეაბილიტაციის ინდივიდუალური პროგრამის შესაბამისად იქმნება შრომის სათანადო პირობები.

(...)

3. სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები ეხმარებიან შინ ან ინდივიდუალურად მომუშავე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს აღნიშნული საქმიანობისათვის არასაცხოვრებელი შენობების გამოყოფაში, ნედლეულის შეძენასა და პროდუქციის გასაღებაში.

მუხლი 26. შინ მომსახურება, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დახმარების სტაციონარული დაწესებულებანი

1. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს, რომლებსაც მომვლელი ან დამხმარე სჭირდებათ, სოციალური მომსახურების ორგანოები უნიშნავენ სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო მომსახურებას ბინაზე ან სტაციონარულ დაწესებულებებში.

საქართველოს კანონი ზოგადი განათლების შესახებ

მუხლი 7. ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობა

1. სახელმწიფო უზრუნველყოფს თითოეული მოსწავლის (მათ შორის, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის) მიერ ზოგადი განათლების თავის საცხოვრებელ ადგილთან მაქსიმალურად ახლოს, სახელმწიფო ან მშობლიურ ენაზე მიღების უფლებას.

(...)

3. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო გაზრდილი ვაუჩერის ოდენობითა და დამატებითი დაფინანსებით უნდა უზრუნველყოფდეს:

ა) საჯარო სკოლაში ზოგადი განათლების ღიაობას და მის თანაბარ ხელმისაწვდომობას ყველასთვის მთელი სიცოცხლის განმავლობაში;

ბ) საჯარო სკოლაში ინკლუზიური განათლების და მულტილინგვური განათლების დანერგვას;

მუხლი 26. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს უფლებამოსილება ზოგადი განათლების სფეროში

1. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო ზოგადი განათლების სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის – საქართველოს კონსტიტუციის, კონსტიტუციური შეთანხმების, საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების, ამ კანონის, სხვა კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების საფუძველზე:

მ) (...)შეიმუშავებს ალტერნატიული ფორმით განათლების მიღების დებულებას; შეიმუშავებს ინკლუზიური განათლების დანერგვის, განვითარებისა და მონიტორინგის წესებს, აგრეთვე სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა იდენტიფიკაციის მექანიზმს;

მუხლი 33. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების ვალდებულებები და უფლებამოსილებები

1. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება ვალდებულია:

(...)

ზ) შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოსწავლეებისათვის დააწესოს შეღავათები მათი სწავლისა და აღზრდისათვის აუცილებელი პირობების შესაქმნელად;

2. ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება უფლებამოსილია:

გ) შექმნას პირობები ინკლუზიური სწავლებისათვის;

**ევროპის ადამიანი უფლებათა დაცვის სასამართლოს გადაწყვეტილებები შეზღუდული
შესაძლებლობის მქონე პირთა მიმართ არსებულ საქმეებზე**

დამამცირებელი და არაადამიანიური მოპყრობის ფაქტები

საქმეზე : Vincent v. France (2006 წლი 24 ოქტომბერი) - ევროსასამართლომ განაცხადა, რომ პარალიზებული პირის მოთავსება არაადაფტირებულ ციხეში , რომელსაც ეტლის გარეშე არ შეუღია გადაადგილება წარმოადგენდა მის მიმართ ევროპი ადამიანის უფლებათა დაცვის კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევას.

მიუხედავად იმისა სამეში არ იკვეთება კონკრეტულად ამ დაკავებული პირის მიმართ რაიმე დამამცირებელი ან შეურაცმყოფელი მოპყრობა , თავად ის ფაქტი, რომ პირს არ შეუძლია დამოუკიდებლად გადაადგილდეს ეტლით ციხის ტერიტორიაზე და რაც კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია , დატოვოს თავი საკანი უტოლდება კონვენციის მე-3 მუხლით განსაზღვრულ (აკრძალულ) დამამცირებელ და ღირსების შემლახავ მოპყრობას.

შეაბამისად სასამართლომ დაადგინა კონვენციის დარღვევა და სახელმწიფოს დააკისრა კომპენაცია და დაავალა ციხეებში მდგომარეობის გამოწერება . (**დამატებით იხილეთ მსგავსი საშეხი: Price v. the United Kingdom (10/07/ 2001), Z.H v. Hungary (no:28973/11) (08/11/2011), Arutyunyan v. Russia (10/01/2012), Asalya v. Turkey (15/04/2014) და სხვა).**

დისკრიმინაციის ფაქტები:

Cam v. Turkey - საქმე ეხება მოსარჩელისთვის თურქეთის ეროვნულ მუსიკალურ აკადემიაში ჩარიცხვაზე უარს, იმის გამო , რომ იგი იყო უსინათლო. სასამართლომ დაადგინა , რომ მოარჩელეს მიუხედავად იმისა ,რომ იგი აკმაყოფილებდა მიღებისათვის საჭირო საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს აკადემიაში მიღებაზე უარი ეთქვა მხოლოდ მიი უსინათლობის გამო. სასამართლომ დამატებით აღნიშნა , რომ სახელმწიფოს მხრიდან უარი გონივრული მისადაგების განხორციელებაზე რათა უზრუნველყოფილი იყოს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა განათლები მიღების უფლება წარმოადგენს დისკრიმინაციას და არღვევ ევროპის ადამიანის უფლებათა დაცვის კონვენციის მე-14 მუხლს (დისკრიმინაციის აკრძალვა).

ასევე **Guberina v. Croatia (22/3/2016)** აღნიშნულ აქმეში მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის მშობელი უჩიოდა საგადასახადო ორგანოებს, რომელთაც არ გაივალისწინეს მისი შვილის საჭიროებები ა არ გაათავისუფლეს იგი ქონების

გადასახადისგან, რომელიც მისი შვილის საიროებებზე მორგებული ადაპტაციისთვის იყო საჭირო.

სასამართლომ დაადგინა კონვენციის მე-14 მუხლის დარღვევა (დისკრიმინაციის აკრძალვა) საკუთრების უფლებასთან ერთობლიობაში. სასამართლომ განაცხადა, რომ სახელმწიფომ არ აღიარა ფაქტობრივი განსხვავება განმცხადებლის სიტუაციას (მისთვის ძირითადი ინფრასტრუქტურული საჭიროებების საცხოვრებელ ბინაში გათვალისწინებასა და სხვა პირებს შორის, რომელნიც ზოგადად შიდა კანონმდებლობით თავისი ფულდებიან გადასახადისგან. შიდა კანონმდებლობა აღმოჩნდა ზედმეტად ამკრძალავი, როდესაც საგადასახადო ორგანოებმა სწორედ ამ კანონის საფუძველზე უთხრეს უარი განმცხადებელს გადასახადისგან გათავისუფლებაზე ამ ოჯახის განსაკუთრებული საჭიროებების უზრუნველყოფის ფონზე. სახელმწიფომ არ გაითვალისწინა ასევე შიდა კანონმდებლობის ის ნორმები რომელნიც აწესრიგებენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიმართ შენობების ხელმისაწვდომობას და უზრუნველყო აგრეთვე ის ვალდებულებები რაც მას გაერო 2006 წლის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა კონვენციით ეკისრება.

შესაბამისად სასამართლომ დაადგინა დისკრიმინაციული მოპყრობა და ასევე მასთან ერთობლიობაში ცნო საკუთრების უფლების ხელყოფაც.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებული საკითხების მედიაგაშუქება

ბოლო პერიოდში, განსაკუთრებით მომრავლდა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქების ფაქტები, თუმცა, ამ კუთხით გავრცელებული ინფორმაცია აუცილებლად უნდა გავმიჯნოთ ორი ნიშნით: მედიასტანდარტების დაცვით და მედიასტანდარტების დარღვევით გაშუქება.

სტანდარტების შესაბამისი გაშუქება გულისხმობს გაშუქებას, როდესაც ჟურნალისტი ცდილობს ყურადღება გაამახვილოს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირზე, როგორც საზოგადოების სრულფასოვან და თანასწორ წევრზე, ან ისაუბროს ჯგუფის სოციალური ინკლუზიის პრობლემებზე და ეს გააკეთოს იმგვარად, რომ ხელი არ შეუწყოს სტიგმატიზაციას. ასეთ შემთხვევაში, ინფორმაციის გავრცელება ხორციელდება მართებული და ჯანსაღი ფორმით. ხელი ეწყობა აღნიშნული სოციალური ჯგუფის მიმართ მოძველებული შეხედულებების გადაფასების პროცესს და თავად შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები წარმოჩნდებიან სრულფასოვან მოქალაქეებად, რომელთაც შეუძლიათ დამოუკიდებლად ცხოვრება შესაბამისი კეთილმოწყობილი გარემოს არსებობის პირობებში; სტანდარტების დარღვევით გაშუქება კი გულისხმობს შემდეგს:

- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები და მათთან დაკავშირებული საკითხები აღქმულია სამედიცინო მოცემულობის - დიაგნოზის კუთხით;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები გაიგივებულნი არიან დამხმარე საშუალებების ტყვეობაში მყოფ ადამიანებთან;
- შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები წარმოჩენილნი არიან ქველმოქმედების ობიექტად ან იმგვარად, თითქოს მათ დამოუკიდებელი ცხოვრების უნარი არ გააჩნით;
- მათ მიმართ გამოყენებულია დამამცირებელი, ღირსების შემლახველი და დისკრიმინაციული ლექსიკა;

მედია მხარდაჭერა ერთ-ერთი მყარი ბერკეტია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა წინაშე არსებული პრობლემების ნათელყოფისთვის, თუმცა, როგორც სიტუაცია გვაჩვენებს, საკითხების გაშუქება ეთიკურობის ფარგლებში არც ისე მარტივია და ყველა იმ ადამიანს, ვინც მსგავსი თემების გაშუქებითაა დაინტერესებული, მაქსიმალური დაკვირვებულობის, სიფრთხილისა და პროფესიონალიზმის გამოჩენა მართებს.

პარალიმპური თამაშები

პარალიმპური თამაშები სათავეს მეორე მსოფლიო ომის შემდგომი პერიოდიდან იღებს, როდესაც ბრიტანელმა ვეტერანებმა სპორტული ღონისძიებების ორგანიზება დაიწყეს. ეტაპობრივად, თამაშებმა ინტერნაციონალური ხასიათი მიიღო და დღესდღეობით ის მსოფლიო მასშტაბის შეჯიბრია, რომელიც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს სპორტული კუთხით აერთიანებს.

პარალიმპური თამაშები ზამთარსა და ზაფხულში ტარდება - ოლიმპიადის პარალელურად და მის ორგანიზებაზე 'საერთაშორისო პარალიმპური კომიტეტი' ზრუნავს. პირველი პარალიმპური თამაშები 1960 წელს, რომში, იტალიაში მოეწყო.

ოლიმპიადის მსგავსად, პარალიმპური თამაშებიც მიმართულებების მრავალფეროვნებით ხასიათდება. შეჯიბრებები ტარდება სიმაღლეზე ხტომის, ჩოგბურთის, ცურვის, ჰოკეის, მშვილდოსნობის, კალათბურთისა და სპორტის სხვა სახეობაში.

ფოტოკოლაჟი პარალიმპური თამაშებიდან

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა კუთხით
მომუშავე ორგანიზაციათა საძიებელი

ორგანიზაცია - ასოციაცია ანიკა

გეოგ. არეალი - თბილისი

საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლებების დაცვა

ხელმძღვანელი - ირინე ინასარიძე

ელ. ფოსტა - geoanika1997@gmail.com

ტელ: 599 87 47 37

ორგანიზაცია - ოჯახი, ბავშვი, საზოგადოება

გეოგ. არეალი - თბილისი

საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლებების დაცვა

ხელმძღვანელი - მაია ბიბილეიშვილი

ელ. ფოსტა - mabibi50@hotmail.com

ტელ: 577 72 56 09

ორგანიზაცია - შშმ ბავშვთა ხიდი

გეოგ. არეალი - თბილისი

საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვებისა და ახალგაზრდების უფლებების დაცვა

ხელმძღვანელი - თეონა ყაჭიშვილი

ელ. ფოსტა - teonakacheishvili@gmail.com

ტელ: 577 47 34 40

ორგანიზაცია - ქალი და რეალობა

გეოგ. არეალი - თბილისი

საქმიანობის პროფილი - შშმ ქალთა უფლებების დაცვა

ხელმძღვანელი - თამარ მაჭარაშვილი

ელ. ფოსტა - womanandrealty@hotmail.com

ტელ: 551 00 42 04

ორგანიზაცია - სტუდია 'ეი დი სი'

გეოგ. არეალი - თბილისი

საქმიანობის პროფილი - შშმ ახალგაზრდების შემოქმედებითი განვით. ხელშეწყობა

ხელმძღვანელი - გუნა ბიბილეიშვილი

ელ. ფოსტა - studioadc_ge@yahoo.com

ტელ: 5995 03 70 38

ორგანიზაცია - უსინათლოთა კავშირი

გეოგ. არეალი - თბილისი და 21 რეგიონული ოფისი

საქმიანობის პროფილი - უსინათლოთა/მცირედმხედველთა უფლებების დაცვა

ხელმძღვანელი - ფრიდონ ლობჯანიძე

ელ. ფოსტა - fridonlobjanidze@mail.ru

ტელ: 577 44 99 24

ორგანიზაცია - ყრუთა კავშირი
გეოგ. არეალი - თბილისი და 19 რეგიონული ოფისი
საქმიანობის პროფილი - სმენის არმქონე/სმენადაქვეითებულთა უფლებების დაცვა
ხელმძღვანელი - ბადრი ბატატუნაშვილი
ელ. ფოსტა - geodeaf@mail.ru
ტელ: 577 45 66 15

ორგანიზაცია - გორის კეთილდღეობის და განვითარების ცენტრი
გეოგ. არეალი - გორი
საქმიანობის პროფილი - შშმ ახალგაზრდების ჩართულობის ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - თინა ბრეგვაძე
ელ. ფოსტა - tina-1@rambler.ru
ტელ: 599 79 25 72

ორგანიზაცია - კავშირი 'რეა'
გეოგ. არეალი - სამცხე-ჯავახეთი, თბილისი, ასპინძა
საქმიანობის პროფილი - შშმ ახალგაზრდების ჩართულობის ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - ელისო რეხვიაშვილი
ელ. ფოსტა - eliso.rekhviashvili@gmail.co
ტელ: 599 57 75 41

ორგანიზაცია - შშმ პირთა დასაქმების კავშირი
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა დასაქმების ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - ვლადიმერ ასლამაზიშვილი
ელ. ფოსტა - aslamazi@mail.ru
ტელ: 597 96 78 88

ორგანიზაცია - საქართველოს შშმ ქალთა საერთაშორისო ასოციაცია
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ ქალთა უფლებების ადვოკატირება
ხელმძღვანელი - მანანა გალუაშვილი
ელ. ფოსტა - gdwia@access.sanet.g
ტელ: 2 920 911

ორგანიზაცია - მშობელთა დახმარების კავშირი
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვების მშობელთა მხარდაჭერა
ხელმძღვანელი - ნათია კიკვაძე
ელ. ფოსტა - natia_kikvadze@yahoo.com
ტელ: 591 66 85 77

ორგანიზაცია - თავისუფალი პედაგოგიკის ცენტრი
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - ინტელექტუალური შეზღუდვის მქონე პირთა მხარდაჭერა
ელ. ფოსტა - cfp.shostak@gmail.com
ტელ: 599 56 47 21

ორგანიზაცია - საქართველოს პარაოლიმპური კომიტეტი
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - პარაოლიმპური სპორტის განვითარების ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - შალვა მაისურაძე
ელ. ფოსტა - shakognpc@yahoo.com;
ტელ: 593 37 41 37

ორგანიზაცია - სმენის/მეტყველების დარღვევის მქონე ბავშვთა დახმარების ასოციაცია
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - სმენის/მეტყველების დარღვევის მქონე ბავშვთა უფლ. დაცვა
ხელმძღვანელი - მაია ასაკაშვილი
ელ. ფოსტა - asakashvili_maia@yahoo.co
ტელ: 599 51 33 97

ორგანიზაცია - პარსა
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - ხელმისაწვდომი ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - თამარ მახარაშვილი
ელ. ფოსტა - parsa.tamar@yahoo.com
ტელ: 577 46 46 25

ორგანიზაცია - კავშირი 'ია'
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა ჩართულობის ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - ნინო ჭაბუკიანი
ელ. ფოსტა - kavshiri_ia@yahoo.com
ტელ: 555 50 55 49

ორგანიზაცია - შშმ ბავშვთა რეაბილიტაციის კავშირი
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვთა და მშობელთა რეაბილიტაცია
ხელმძღვანელი - თამარ მაღლაკელიძე
ელ. ფოსტა - maghlata@gmail.com
ტელ: 599 87 47 40

ორგანიზაცია - ბიბლიოთეკა-კულტურული ცენტრი "თანადგომა"
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა ჩართულობის ხელშეწყობა კულტ. აქტივობებში
ხელმძღვანელი - ნანა გელაშვილი
ელ. ფოსტა - nana9872001@yahoo.com
ტელ: 577 46 65 71

ორგანიზაცია - გადააბიჯე ბარიერს
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - ეტლით მოსარგებლეთა გაძლიერება
ხელმძღვანელი - თინათინ რევაზიშვილი
ელ. ფოსტა - tintinrevazishvili@gmail.com
ტელ: 599 64 87 68

ორგანიზაცია - მზის შვილები
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - დაუნის სინდრომის მქონე ბავშვთა მხარდაჭერა
ხელმძღვანელი - ინგა ლოლაძე
ელ. ფოსტა - mz.shvilebi@gmail.com
ტელ: 599 51 66 60

ორგანიზაცია - უფლება და თავისუფლება
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა სოციალური ინკლუზიის ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - ნანა ნინიაშვილი
ელ. ფოსტა - nninia@yahoo.com
ტელ: 599 97 37 61

ორგანიზაცია - ნაბიჯ-ნაბიჯ
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - ნინო გულუა
ელ. ფოსტა - ngulua@hotmail.com
ტელ: 577 79 20 99

ორგანიზაცია - პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის
გეოგ. არეალი - თბილისი
საქმიანობის პროფილი - ადამიანის უფლებათა დაცვა
ელ. ფოსტა - phr.georgia@gmail.com
ტელ: + 995 032 2 33 13 56

ორგანიზაცია - ცვლილებები თანაბარი უფლებებისათვის
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - შშმ პირთა უფლებების ადვოკატირება
ხელმძღვანელი - თემურ კაკაბაძე
ელ. ფოსტა - CTU.DPO@Gmail.Com
ტელ: 577 57 40 00

ორგანიზაცია - Art Way (ხელოვნების გზა)
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - სოც. პრობლემების ადვოკატირება ხელოვნების გზით
ხელმძღვანელი - ოთარ ქათამაძე
ელ. ფოსტა - NgoArtWay@Gmail.Com
ტელ: 571 12 80 80

ორგანიზაცია - Step forward
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - სმენის არმქონეთა და სმენდაქვეითებულთა უფლებების დაცვა
ხელმძღვანელი - მანანა ინაიშვილი
ელ. ფოსტა - manana_inaishvili@yahoo.com
ტელ: 577 76 25 80

ორგანიზაცია - ასოციაცია 'თანა'
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - აბილიტაცია/რეაბილიტაცია
ხელმძღვანელი - ნანა საყვარელიძე
ელ. ფოსტა - tanabatumi@gmail.com
ტელ: 599 58 69 88

ორგანიზაცია - ასოციაცია 'გენეზისი'
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - აბილიტაცია/რეაბილიტაცია
ხელმძღვანელი - ხათუნა ფალავა
ელ. ფოსტა - khatuna@genesis.ge
ტელ: 599 24 35 28

ორგანიზაცია - ინკლუზიური და ინტეგრაციული სწავლების ცენტრი 'თანადგომა'
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - შშმ ბავშვთა შემოქმედებითი განვითარების ხელშეწყობა
ხელმძღვანელი - მანანა მაჩალაძე
ელ. ფოსტა - mananamach@mail.ru
ტელ: 593 50 59 75

ორგანიზაცია - ფონდი 'ღვთისშვილები'
გეოგ. არეალი - აჭარა, ბათუმი
საქმიანობის პროფილი - საქველმოქმედო ღონისძიებების ორგანიზება შშმ პირთა მხარდასაჭერად
ხელმძღვანელი - გოგიტა მურცხვანაძე
ელ. ფოსტა - gvtisshvilebi@gmail.com
ტელ: 593 90 62 75

ფოტორეზიკა

სტივენ უილიამ ჰოკინგი

ბრიტანელი ფიზიკოსი და ასტროფიზიკოსი
ერთ-ერთი გავლენიანი მეცნიერი მსოფლიო მასშტაბით

ნიკოლას ჯონსი (ნიკ) ჰუიტი

ავსტრალიელი მომღერალი და მუსიკანტი
არაერთი მასშტაბური საჯარო მონსტრების აქტორი

ირმა ხაყარია

უფრო მეტად
მსოფლიო თანის მამრებაზე

ნიკა თვარია

უპირატესო და მარჯვენა ხელის მუშაობისთვის მსოფლიო
მსოფლიო მუშაობისთვის მარჯვენა ხელის მუშაობისთვის

აქსია-პერფორმანსი თბილისში 21.11.2014

3 ღვაწიდან დაკავშირებით
(3 ღვაწიდან 300 ადამიანის დახმარება დახმარება)

ფლავიანი ბათუბი 10.05.2015

დასრულებულია ადამიანების მიხედვით

ღაუნის სინდრომის მქონე ბოზონა
კოსმეტიკური საშუალებების მწარმოებელი
კომპანიის სახე გახდა

ღაუნილი ბათუმში 14.06.2015

განხილვის დროს მსახიობის მქონე პირთა მონაწილეობით

ფოტოარქივი -9'

ფიზიკური ბარიერების და მხედველობის შეზღუდვების შესახებ

ფოტოარქივი

'ერთი დღე ფოტოგრაფთან ერთად'

საინფორმაციო კრებული

შეზღუდული
შესაძლებლობის
შესახებ

2016 წ.

